

„Arhitektonsko naslijeđe – Prozori u prošlost, vrata u budućnost“

Noćni, blagi vjetar blago plesahu po mojem licu, kao da je u tonovima nosio moje misli iz uma; dalekim putevima, preko plavih okeana, ispod bijelih oblaka – zelenim krajolicima. Ništa ne bijahu ovdje za mene, ni zrak, ni voda, ni kahva, ni osmijeh. Mogao sam se samo zanositi u nebeske svodove i maštati o onome što sam nekoć gledao, a sada, nosim u duši. Nosim tako, umotano u sjećanje, i kada god sretnem „hairli“ insana požurim da mu odmotam, da mu ispričam, dočaram, da umrsim u njegove krvne niti; da sam od svog kaprica poleti da i on vidi, osjeti, da ima za čim da boluje, da žudi. Nisu se bore na mojem licu klesale od decenija, već od prkosnog inata samog sebi, što pobjegoh. Kao da će me, objeručke uhvatiti i reći „Neka te, Haso sa nama. Živ ti nama bi, pa ti dođe. Imamo mi svega ovdje za tebe.“ Neće, neće sigurno. Još od mene dušu uzeše, iskapiše je i pitaju „Ima li još toga Haso kod tebe!?“ Pa kad im ja dostavim i ovog zadnjeg što imam, da udovoljim svima, i njihovima i mojima, ushitim na balkon – da jednu zapalim. Pa kad zapalim, naslonim se na ovaj moderni, „porculanski“, kažu, prozor; pa zaronim u misli sa svojom dušom da se obnovim.

Kad tamo, negdje u Perućici, obasut svježim zrakom, mirisom borovine, smrekovine, javorine... Sunce proviruje kroz lišće, a ja se nageo preko kamena, da dlanove natopim vodom bosanskom; dok slapovi niz Skakavac žubore. Pa uputim pogled preko visoravni a tamo, kao najljepši pejzaš blista Zelengora. Poželim da, preletim i do nje, a tu me sačekaju „gorske oči“- blistaju obiljem svjetlosti i grle zračni luk dok ja u njih, k'o u sveto gledam. Brzo mi pobježe pogled, u malu kotlinu, što leži pokraj smaragdne Drine, što prišaptava Čehotini. Kao pupoljak iz tla vihori aladžanska munara, a nedomak od nje katolička crkva pomno stoji, zajedno kao otvorene knjige iz historije - amblemišu kulturu ovog tla. Preletim i preko zelene Lelije, preko kamene i vjetrovite Morine i Treskavice, te se spustim niz Igman i Bjelašnicu kad tamo užarila pjesma: kulturna, baštinska, duhovna – sarajevska. Lebdi pod Trebevićem u čaršijskim, veselim bojama. U njegovim kaldrmama još odjekuju koraci, stoljećima stari, oni što zbližavaju Istok i Zapad. Iz sebiljskih česmi spuštaju se bistre kapi, dok se iz hrama Gazi Husrev-begove džamije osluškuju molitve. Za sreću, za zdravlje, za mir i dobro. Tamo, sa druge strane kamenih sokaka opjevalo crkvensko zvono da umili one koji milost traže. A u srcu grada, između minareta i crkvenih tornjeva, leži Stara sinagoga, spaja etničke raznolikosti i diše sučeljem ovih starih tvorevina. Možda navratim i do Vijećnice, čuvarice slova i zareza, da napojim misli stihovima i zalijem dušu prozama. Zagledam se i u Latinski most, a u kamenu njegovog tla, svjedočenje o svjetskim ratovima. Danima bih se bavio Sarajevom, ali na moje sjećanje čekaju nizovi dragulja, pa ubrzah let i jednim pravcem preko Vlašića, te sletih na Kulu Šarića. Eh, tek odozgo pogleda. Ukrštava se Lašva u okolna brda i stihovi Skendera Kulenovića otrkaše do Dizdarovih pa me zanese put na jug. Oko Stoca mistično stećci zbore, a pokraj Bregave dječije ručice zahvataju vodu. Preletim i preko Stoca, pa prividim da se u letu galebova slavi Stari Most. Naslijeđe koje traje stoljećima, Kozija ćuprija, Bijela kuća... I baš dok galebovi lete jugoistokom, osjećam kako Bosna diše kroz kamen, vodu i riječi, čuvajući naslijeđe što traje stoljećima i u srcima onih koji ga gledaju i pamte. Koji ga se sjećaju, koji čuvaju i zaboravu ne predaju. I tako sam se, eto, još jednom naslonio na hladan prozorski okvir i osluškivao vlastiti dah. Mašta me je ponijela preko rijeka, planina, gradova i stoljeća; kroz

Perućicu, Zelengoru, Sarajevo, Travnik i jug, preko Mostara i Stoca, niz i uz čitave Bosne i Hercegovine – i sada sve to, sve što sam vidio i osjetio, živi u meni. I dok sunce u mojoj mašti, polahko tone, i vjetar šapuće kroz lišće, shvatam da pravo naslijeđe nije samo u kamenim munarama, kaldrmama i mostovima, već u pričama koje nosimo, u sjećanjima i osjećajima koji nas oblikuju. U mašti mogu letjeti, ali život nas zove da otvorimo oči, osjetimo stvarnost, i kroz vlastite korake, riječi i djela negujemo ono što nam je ostavljeno. Spustim pogled sa prozora, osjećam miris bosanskog zraka iako ga nema, i znam da svaka rijeka, planina i kula sada pripadaju meni, i ja njima, i u toj spoznaji pronalazim spokoj. Možda je zaista vrijeme da se vratim kući, da oni prije mene budu ponosni, a oni posle mene sretni, u svojoj domovini. Ono što nam je ostavljeno neka budu sjećanje i spomen prošlosti, prozori u ono što nismo doživjeli ali osjetimo – ono od čega učimo i koračamo kroz vrata budućnosti.

Adna Salman IV2

Srednja tehnička škola „Hasib Hadžović“ Goražde

Prof. Hadisa Mešić - Kamenica